

1.	ÚVOD	7
	Juraj Hrnčiar	
2.	PREHLAD REFERENČNÝCH HODNÔT NIEKTORÝCH BIOCHEMICKÝCH ENDOKRINNÝCH PARAMETROV	10
3.	CHOROBY HYPOTALAMO-HYPOFÝZOVÉHO SYSTÉMU	12
	Juraj Hrnčiar	
3.1	Dysfunkcie predného laloka hypofýzy a ich príčiny	12
3.1.1	Hypopituitarizmy	13
3.1.1.1	Laboratórna diagnostika hypopituitarizmov	14
3.1.1.2	Liečba hypopituitarizmov	14
3.1.1.2.1	Metódy dôkazu deficitu RH	14
3.1.1.2.2	Substitučná liečba STH hypopituitarizmov u detí a v dospelosti	16
3.1.1.2.3	Liečba nanozómie pri Turnerovom syndróme	17
3.1.1.2.4	Nesprávne používanie STH	17
3.1.1.2.5	Indikácie RH pri idiopatických poruchách rastu	18
3.1.1.2.6	Liečba STH hypopituitarizmu v dospelosti	18
3.1.1.2.7	Nežiadúce účinky liečby RH	19
3.1.1.2.8	Kontraindikácie liečby RH	19
3.1.2	Hyperpituitarizmus	19
3.1.2.1	Hyperprolaktinémia a prolaktinóm	19
3.1.2.1.1	Príčiny hyperprolaktinémie	20
3.1.2.1.2	Liečba hyperprolaktinémie	21
3.1.2.1.3	Nežiadúce účinky liečby	21
3.1.2.2	STH-hyperpituitarizmus (akromegália a gigantizmus)	22
3.1.2.2.1	Výskyt a príčiny STH hyperpituitarizmu	22
3.1.2.2.2	Klinické príznaky STH hyperpituitarizmu	22
3.1.2.2.3	Laboratórna diagnostika STH hyperpituitarizmu	22
3.1.2.2.4	Liečba STH hyperpituitarizmu	23
3.1.2.3	Nádory produkujúce ACTH	24
3.1.2.4	Nádory hypofýzy produkujúce glykoproteínové hormóny a nádory bez zjavnej hormonálnej aktivity	24
3.1.2.4.1	Nádory produkujúce TSH	24
3.1.2.4.2	Nádory produkujúce FSH a LH	25
3.1.2.4.3	Zhrnutie riešenia pituitárnych incidentalómov	25
3.1.3	Neurochirurgické riešenie hypotalamo-hypofýzových chorôb	25
	Miroslav Galanga	
3.1.3.1	Príčiny a príznaky	25
3.1.3.2	Diagnostika z hľadiska neurochirurga	26
3.1.3.3	Mikroneurochirurgické liečenie	28
3.2	Neurohypofýza	29
	Juraj Hrnčiar	
3.2.1	Choroby hypotalamo-neurohypofýzového systému	30
3.2.1.1	Príčiny	30
3.2.1.2	Príznaky	31
3.2.1.3	Diagnostika a diferenciálna diagnostika	31
3.2.1.4	Liečba	31
3.2.2	Syndróm neprimeranej sekrecie ADH	31
	Literatúra	32

4.	CHOROBY NADOBĽIČIEK	34
	Juraj Hrnčiar	
4.1	Kôra nadobličiek	34
4.1.1	Hypokortizmus	34
4.1.1.1	Príčiny primárneho hypokortizmu	34
4.1.1.2	Diagnostika primárneho hypokortizmu	35
4.1.1.3	Laboratórna diagnostika	35
4.1.1.4	Liečba hypokortizmu	36
4.1.2	Primárny hyperkortizmus	36
4.1.2.1	Cushingov syndróm	36
4.1.2.2	Paraneoplastický Cushingov syndróm	36
4.1.2.3	Primárna pigmentová hyperplázia	36
4.1.2.4	Alimentárne indukované CS	37
4.1.3	Diagnostika hyperkortizmov	37
4.1.3.1	Klinická diagnostika	37
4.1.3.2	Laboratórna hormonálna diagnostika	37
4.1.3.3	Diferenciálna diagnostika a algoritmus diagnostiky hyperkortizmu	38
4.1.3.4	Liečba hyperkortizmu	39
4.1.3.5	Riešenie incidentalómov nadobličky	40
4.1.3.6	Chirurgická liečba nádorov nadobličiek	40
	Peter Kothaj	
4.1.4	Hyperaldosteronizmus	42
	Juraj Hrnčiar	
4.1.4.1	Sekundárny hyperaldosteronizmus	43
4.1.4.2	Primárny hyperaldosteronizmus	43
4.1.4.2.1	Diagnostika PH	44
4.1.4.2.2	Laboratórne vyšetrenia počas hospitalizácie	45
4.1.4.2.3	Lokalizačná diagnostika	45
4.1.4.2.4	Liečba PH	46
4.1.4.2.5	Diferenciálna diagnostika PH a algoritmus vyšetrení	46
4.1.5	Izolovaný hypoaldosteronizmus	50
	Juraj Hrnčiar	
4.1.5.1	Spontánny (izolovaný) primárny hyperrenínový hypoaldosteronizmus	50
4.1.5.2	Izolovaný sekundárny hyporenínový hypoaldosteronizmus	51
4.1.5.2.1	Hyporenínový hypoaldosteronizmus u diabetikov	51
4.1.5.2.2	Príznaky	51
4.1.5.2.3	Diagnostika	52
4.1.5.2.4	Diferenciálna diagnostika	52
4.1.5.2.5	Liečba PHH	52
4.1.6	Hirzutizmus, hyperandrogénové stavy a adrenokortikálne virilizácie	53
	Juraj Hrnčiar	
4.1.6.1	Zhrnutie etiopatogenézy SPO a syndrómu 5H ako súčasti SIR	54
4.1.6.1.1	Diferenciálna diagnostika	55
4.1.6.1.2	Liečba SPO	55
4.1.6.2	Hyperandrogénne stavy pri kongenitálnej adrenálnej hyperplázii	58
4.1.6.2.1	Diagnostika	60
4.1.6.2.2	Diferenciálna diagnostika	60
4.1.7	Liečba kongenitálnej adrenálnej hyperplázie (CAH)	60
4.1.8	Prenatálna liečba CAH	61
4.2	Choroby sympatikoadrenálneho systému	61
	Juraj Hrnčiar	
4.2.1	Diagnostika	61
4.2.1.1	Stanovenie KA	62
4.2.1.2	Farmakodynamické testy	62
4.2.1.3	Lokalizácia nádoru	62

4.2.1.4	Liečba	63
	Literatúra	63
5.	ANDROGÉNY A PORUCHY FUNKCIÍ SEMENNÍKOV	66
	Juraj Hrnčiar, Alexander Kreze, jr.	
5.1	Základná funkčná morfológia	66
5.2	Normálna sexuálna diferenciácia	66
5.2.1	Biologická funkcia gonozómov (chromozómu X a Y)	66
5.2.1.1	Chromozómové pohlavie	68
5.2.1.2	Pohlavie fetálnych gonád	70
5.2.1.3	Pohlavie vnútorných sexuálnych orgánov	70
5.2.1.4	Pohlavie vonkajších sexuálnych orgánov	70
5.2.1.5	Pohlavie psychosomatické	70
5.3	Regulácia a funkcia semenníkov	71
5.3.1	Biosyntéza, transport a degradácia testosterónu	71
5.4	Vyšetrenie testikulárnych funkcií	72
5.4.1	Funkcia Leydigových buniek	72
5.4.1.1	Plazmatický testosterón	72
5.4.1.2	Vyšetrenie gonadotropínov	72
5.4.1.3	Močové 17-ketosteroidy a ich frakcie	72
5.4.1.4	Test s aplikáciou HCG (humánneho choriového gonadotropínu)	72
5.4.1.5	Test GnRH (LHRH)	72
5.4.1.6	Klomifénový test	73
5.4.1.7	Funkcia seminiferých tubulov	73
5.4.1.8	Biopsia testes	73
5.4.1.9	Estrogénna funkcia	73
5.4.1.10	Doplnkové vyšetrenia	73
5.5	Poruchy diferenciácie pohlavného vývoja	73
5.5.1	Poruchy diferenciácie chromozómového pohlavia	74
5.5.1.1	Klinefelterov syndróm	74
5.5.1.1.1	Liečba	75
5.5.1.2	Syndróm XX u muža	75
5.5.1.3	Dysgenéza gonád	75
5.5.1.3.1	Liečba	75
5.5.1.4	Pravý hermafroditizmus	76
5.5.2	Poruchy vývoja gonádového pohlavia	77
5.5.2.1	Syndróm chýbajúceho semenníka	77
5.5.2.2	Poruchy sexuálnej diferenciácie mužského fenotypu (mužské pseudohermafroditizmy)	77
5.5.2.2.1	Pseudohermafroditizmy z nedostatočnej syntézy testosterónu	77
5.5.3	Mužské pseudohermafroditizmy z deficitnej účinnosti androgénov	79
5.5.3.1	Tkanivový deficit steroidnej 5-alfareduktázy 2. typu	79
5.5.3.2	Tkanivový defekt receptorov testosterónu a dihydrotestosterónu	79
5.5.3.3.1	Liečba stavov s poruchami účinnosti androgénov	80
5.5.4	Syndróm perzistujúcich Müllerových vývodov	80
5.5.5	Choroby semenníkov v dospelosti	81
5.5.5.1	Hypogonádizmus	81
5.5.5.1.1	Hypotalamo-hypofýzové poruchy	82
5.5.5.2	Primárne poruchy semenníkov	82
5.5.5.3	Hypogonádizmus pri systémových chorobách	83
5.6	Gynekomastia	83
5.7	Iníertilita	84
5.7.1	Primárne poruchy semenníkov	84
5.7.1.1	Diagnostika	85
5.7.1.2	Liečba	85

5.8	Varikokéla	85
5.9	Poruchy erektilnej funkcie	86
5.10	Tumory semenníkov	87
5.11	Andropauza	88
5.12	Hormonálna liečba	88
5.12.1	Androgény	88
5.12.2	Gonadotropíny	89
	Literatúra	89
6.	CHOROBY ŠTÍTNEJ ŽLÁZY	91
	Juraj Hrnčiar	
6.1	Incidencia funkčných porúch štítnej žľazy	91
6.2	Celkový prístup ku klinickej a laboratórnej diagnostike funkčných porúch štítnej žľazy	91
6.3	Diagnostika funkčných porúch štítnej žľazy	92
6.3.1	Vyšetrenie FT4 a TSH	92
6.3.2	Vyšetrenie T3	93
6.3.3	TRH-test	94
6.3.4	Multiaxiálny test	94
6.3.5	Akumulačný test pomocou 131I	94
6.3.6	Gamagrafia a sonografia štítnej žľazy	95
6.3.7	Cytológia štítnej žľazy	95
6.3.8	Vyšetrenie imunologických parametrov	95
6.4	Hypotyreózy	95
6.4.1	Primárna hypotyreóza	95
6.4.2	Sekundárna hypotyreóza	96
6.4.3	Diagnostika a diferenciálna diagnostika	96
6.4.3.1	Syndóm nízkeho T4	97
6.4.4	Terapia hypotyreózy	98
6.4.4.1	Doladenie terapie a kontrola dávok	99
6.4.5	Skriking hypotyreózy a jeho preventívny význam	99
6.4.5.1	Skriking kongenitálnej hypotyreózy	99
6.4.5.2	Skriking maternálnej hypotyreózy	100
6.4.5.3	Skriking v dospeljej populácii	101
6.4.6	Význam a liečba subklinickej hypotyreózy	102
6.5	Tyreotoxikózy - hypertyreózy	103
6.5.1	Klasifikácia	103
6.5.2	Diagnostika	104
6.5.2.1	Klinická diagnóza	104
6.5.2.2	Laboratórna diagnostika	105
6.5.3	Terapeutické postupy	105
6.5.3.1	Liečba rádioaktívnym jódom	106
6.5.3.2	Medikamentózna liečba hypertyreózy	109
6.5.3.3	Chirurgická liečba tyreotoxikózy	110
	Peter Kothaj	
6.5.3.4	Výber terapeutických postupov	112
	Juraj Hrnčiar	
6.5.3.5	Častost kontrol pri funkčných poruchách štítnej žľazy	112
6.5.4	Osobitosti riešenia tyreotoxikózy s tyreotoxickým srdcom	113
6.5.4.1	Výskyt	113
6.5.4.2	Účinky tyronínov na srdce	113
6.5.4.2.1	Molekulárna úroveň pôsobenia tyronínov	114
6.5.4.2.2	Efekt tyreoidálnych hormónov na myokard	115
6.5.4.2.3	Klinická manifestácia	115
6.5.5	Liečba tyreotoxikózy s tyreotoxickým srdcom	116
6.5.5.1	Taktika liečby srdcovej dysrhythmie pri tyreotoxickom srdci	118

6.5.5.2	Niektoré problémy pri diagnostike a terapii tyreotoxického srdca	118
6.5.5.3	Súhrn	119
6.5.6	Osobitosť funkčných porúch štítnej žľazy (tyreotoxikóza a hypotyreóza), navodených jódom a jódovými preparátmi, hlavne amiodarónom	119
6.5.6.1	Liečba tyreotoxikózy navodenej amiodarónom a jódovými preparátmi	122
6.5.6.2	Liečba indukovaných hypotyreózy	122
6.5.7	Osobitosti liečenia tyreotoxikózy v ťarchavosti	123
6.6	Eufunkčná struma	123
6.6.1	Chirurgická liečba eufunkčnej strumy	125
	Peter Kothaj	
6.7	Rakovina štítnej žľazy	125
	Juraj Hrnčiar	
6.7.1	Papilárny karcinóm	126
6.7.1.1	Liečba	126
6.7.2	Folikulárny karcinóm	127
6.7.3	Anaplastický karcinóm	127
6.7.4	Medulárny karcinóm	127
6.7.5	Chirurgická liečba rakoviny štítnej žľazy	128
	Peter Kothaj	
6.7.5.1	Papilárny karcinóm	128
6.7.5.2	Folikulárny karcinóm	129
6.7.5.3	Anaplastický karcinóm	129
6.7.5.4	Medulárny karcinóm	129
6.8	Zápalové choroby štítnej žľazy - tyreoiditidy	129
	Juraj Hrnčiar	
6.8.1	Akútna bakteriálna tyreoiditída	130
6.8.2	Subakútna tyreoiditída	130
6.8.3	Nebolestivá tyreoiditída	130
6.8.4	Chronická autoimunitná tyreoiditída alebo Hashimotova choroba	130
6.8.5	Chirurgická liečba zápalov štítnej žľazy	131
	Peter Kothaj	
	Literatúra	132
7.	CHOROBY PRIŠTÍTNYCH ŽLIAZ	133
	Juraj Hrnčiar	
7.1	Primárna hyperparatyreóza	134
7.1.1	Definícia	134
7.1.2	Výskyt	134
7.1.3	Príčiny	135
7.1.4	Klinická diagnostika	135
7.1.4.1	Oblíčkové príznaky	135
7.1.4.2	Kostný syndróm	135
7.1.4.3	Príznaky z gastrointestinálneho systému	135
7.1.4.4	Neurologické a psychické príznaky	135
7.1.4.5	Očné príznaky	135
7.1.4.6	Kožné príznaky	136
7.1.4.7	Kardiovaskulárne príznaky	136
7.1.4.8	Svalové príznaky	136
7.1.4.9	Kĺbové príznaky	136
7.1.4.10	Zubné príznaky	136
7.1.5	Laboratórne príznaky PH	136
7.1.5.1	Stanovenie parathormónu	136
7.1.6	Paraneoplastická hyperkalciémia	137
7.1.7	Zobrazovacie metódy v diagnostike PH	137
7.1.8	Liečba primárnej hyperparatyreózy	137
7.1.8.1	Chirurgická liečba chorôb prištítnych žliaz	138
	Peter Kothaj	

7.1.8.2	Predoperačná príprava	140
	Juraj Hrnčiar	
7.2	Sekundárna a terciárna hyperparatyreóza	141
7.2.1	Sekundárna hyperparatyreóza pri chronickej renálnej insuficiencii	141
	Pavol Dlhopolček	
7.2.1.1	Diagnostika sekundárnej hyperparatyreózy	144
7.2.1.2	Klinický obraz	144
7.2.1.3	Biochemické vyšetrenia	144
7.2.1.3.1	Biochemické markery tvorby kosti	145
7.2.1.3.2	Biochemické markery resorpcie kosti	145
7.2.1.3.3	Rádiologické vyšetrenie skeletu	145
7.2.1.3.4	Biopsia kosti a histomorfometrické vyšetrenie	145
7.2.1.3.5	Zobrazovacie metódy používané na detekciu zväčšených príštitných žliaz pri SH ..	146
7.2.1.4	Prevenia a liečba sekundárnej hyperparatyreózy	146
7.2.1.4.1	Kontrola sérových hladín fosforu	146
7.2.1.4.2	Kontrola kalcia v sére	147
7.2.1.4.3	Použitie vitamínu D	147
7.2.1.4.4	Paratyreoidektómia pri terciárnej hyperparatyreóze	147
7.3	Hypoparatyreóza	148
	Juraj Hrnčiar	
7.3.1	Liečba hypokalciemickej tetanie	149
7.3.2	Stavy spojené s poruchou účinnosti parathormónu (a pridružených hormónov)- pseudohypoparatyreózy	150
	Literatúra	151
8.	POLYGLANDULÁRNE ENDOKRINNÉ SYNDRÓMY	153
	Juraj Hrnčiar, Mária Hrnčiarová	
8.1	Polyglandulárne autoimunitné endokrinné syndrómy	153
8.1.1	História PAES	153
8.1.2	Výskyt chorôb v populácii	154
8.1.3	Etiopatogenéza PAES	155
8.1.4	Diagnostika PAES	156
8.1.4.1	Klinická diagnostika	156
8.1.5	Liečba PAES	157
8.2	Syndróm mnohonásobnej endokrinnnej neoplázie (MEN 1-3 alebo MEN 1, 2a, 2b)	158
8.2.1	Syndróm mnohonásobnej endokrinnnej neoplázie typu 1 (MEN 1), tzv. Wermerov syndróm	158
8.2.1.1	Primárna hyperparatyreóza pri MEN 1 (90 %)	159
8.2.1.2	Neoplázia buniek pankreatických ostrovčekov	160
8.2.1.3	Genetika a patofyziológia MEN 1	160
8.2.2	MEN 2	161
8.2.2.1	MEN typu 2a	161
8.2.2.2	MEN typu 2b	161
8.2.2.3	Genetika a patogenéza MEN 2	161
8.3	McCuneov-Albrightov syndróm	162
8.3.1	Príčiny McCuneovho-Albrightovho syndrómu	162
8.4	Carneyovho komplexu	163
	Literatúra	164
9.	PARANEOPLASTICKÉ ENDOKRINNÉ SYNDRÓMY	166
	Juraj Hrnčiar	
9.1	Klinický význam paraneoplastického syndrómu	166
9.2	Mechanizmy vzniku paraneoplastických syndrómov	166
9.3	Najčastejšie klinické formy paraneoplastického endokrinného syndrómu	168

9.3.1	Paraneoplastický hyperkalcemický syndróm	168
9.3.2	Ektopický paraneoplastický Cushingov syndróm (CS)	168
9.3.3	Paraneoplastická sekrécia ADH (SIADH), alebo Schwartzov-Bartterov syndróm	169
9.3.4	Ostatné paraneoplastické endokrinné syndrómy	169
	Literatúra	170
10.	ENDOKRINNÉ NÁDORY TRÁVIACEHO TRAKTU	171
	Rudolf Hyrdel	
10.1	Všeobecná charakteristika endokrinných nádorov tráviaceho traktu	171
10.2	Rozdelenie endokrinných nádorov	172
10.2.1	Karcinoidné nádory žalúdka a čriev	172
10.2.1.1	Karcinoid apendixu	172
10.2.1.2	Karcinoid konečníka	173
10.2.1.3	Karcinoid žalúdka	173
10.2.1.3.1	Karcinoid I. typu	174
10.2.1.3.2	Karcinoid II. typu	175
10.2.1.3.3	Karcinoid III. typu	176
10.2.2	Karcinoid tenkého čreva	176
10.2.3	Malígný karcinoidný syndróm	177
10.2.3.1	Klinické príznaky malígneho karcinoidného syndrómu	177
10.2.3.2	Patofyziológia karcinoidného syndrómu	177
10.2.4	Diagnostika karcinoidu	178
10.2.5	Liečba karcinoidu	178
10.2.5.1	Chirurgické riešenie	178
10.2.5.2	Paliatívna a symptomatická liečba	179
10.2.5.3	Liečba somatostatínovými analógmi a interferénom	179
10.2.5.4	Liečba interferénom	179
10.2.5.5	Chemoterapia	179
10.2.5.6	Selektívna liečba pečenejových metastáz karcinoidu	179
10.2.5.7	Liečba atypických karcinoidných nádorov	180
10.3	Endokrinné nádory pankreasu (PET)	180
10.3.1	Patologická anatómia	181
10.3.2	Klinické prejavy	181
10.3.3	Funkčné nádory	181
10.3.3.1	Inzulínóm	182
10.3.3.2	Klinické prejavy	182
10.3.3.3	Diagnostika	182
10.3.3.4	Liečba inzulínómu	182
10.3.4	Gastrinóm	183
10.3.4.1	Incidencia	183
10.3.4.2	Klinické prejavy	183
10.3.4.3	Diagnostika ZES	184
10.3.4.4	Liečba sporadického gastrinómu	187
10.3.4.5	Liečba familiárneho gastrinómu spojeného so syndrómom MEN 1	189
10.3.4.6	Liečba metastazujúceho gastrinómu	189
10.4	Ostatné funkčné nádory pankreasu	189
10.4.1	VIPóm	189
10.4.1.1	Klinický obraz	189
10.4.1.2	Diagnostika	190
10.4.1.3	Liečba	190
10.4.2	Glukagonóm	190
10.4.2.1	Klinický obraz	190
10.4.2.2	Diagnostika	191
10.4.2.3	Liečba	191
10.4.3	Somatostatínóm	191
10.4.3.1	Diagnostika	191

10.4.3.2	Liečba	192
10.4.4	Nádor produkujúci faktor uvoľňujúci rastový hormón (GRFóm)	192
10.4.4.1	Klinický obraz	192
10.4.4.2	Diagnostika	192
10.4.4.3	Liečba	192
10.5	Nefunkčné nádory	192
10.5.1	Klinické prejavy	192
10.5.2	Diagnostika	193
10.5.3	Liečba	193
10.5.4	Záver	193
	Literatúra	193
11.	AKÚTNE STAVY V ENDOKRINOLÓGII	195
	Alexander Kreze, Jr.	
11.1	Hypofýza	195
11.1.1	Pituitárna apoplexia	195
11.1.2	Hypopituitárna kóma	195
11.1.3	Diabetes insipidus	195
11.1.4	Schwartzov-Bartterov syndróm (SIADH)	195
11.2	Štitná žľaza	196
11.2.1	Myxedémová kóma	196
11.2.1.1	Klinický obraz	196
11.2.1.2	Liečba	196
11.2.2	Tyreotoxická kríza	196
11.2.2.1	Klinický obraz	197
11.2.2.2	Liečba	197
11.3	Prištítne žľazy	198
11.3.1	Hyperkalciemická kríza	198
11.3.1.1	Lieky znižujúce uvoľňovanie kalcia z kostí, alebo zvyšujúce vychytávanie kalcia do kostí	198
11.3.1.2	Lieky zvyšujúce exkréciu kalcia do moču	198
11.3.1.3	Lieky znižujúce intestinálnu resorpciu kalcia	199
11.3.2	Hypokalciemická kríza	199
11.4	Nadoblička	199
11.4.1	Addisonská kríza	199
11.4.1.1	Klinický obraz	200
11.4.1.2	Liečba	200
11.4.2	Feochromocytómová kríza	200
	Literatúra	200
12.	SYNDRÓM INZULÍNOVEJ REZISTENCIE (SIR)	202
	Juraj Hrnčiar	
12.1	Definícia SIR	202
12.2	Prevalencia syndrómu inzulínovej rezistencie v našej populácii	203
12.3	Etiopatogenéza syndrómu inzulínovej rezistencie	203
12.3.1	Predreceptorové formy inzulínovej rezistencie	205
12.3.2	Receptorové formy inzulínovej rezistencie	205
12.3.3	Postreceptorové typy inzulínovej rezistencie	206
12.4	H1-fenómén: hyperinzulinizmus	210
12.5	H2-fenómén: hyperglykémia	212
12.6	H3-fenómén: hyperlipoproteinémia	214
12.7	H4-fenómén: hypertenzia	214
12.8	H5-fenómén: hirzutizmus a syndróm polycystických ovárií	216
12.9	Diagnostika syndrómu inzulínovej rezistencie	217

12.10	Prevenca a liečba syndrómu X-5H	219
12.10.1	Fyzická aktivita	219
12.10.2	Zanechanie fajčenia	219
12.10.3	Zanechanie konzumácie alkoholu	220
12.10.4	Redukcia telesnej hmotnosti	220
12.10.5	Použitie hypolipidemík	221
12.10.6	Kontrola hypertenzie ako H3-fenoménu	221
12.10.6.1	Nežiadúce účinky antihypertenzív	224
12.10.7	Hyperglykémia a NIDDM	225
12.10.8	Hyperinzulinizmus a inzulínové senzibilizátory	225
	Literatúra	228
13.	OBEZITA	230
	Juraj Hrnčiar	
13.1	Riziká obezity	230
13.2	Epidemiológia obezity	231
13.3	Finančné náklady na obezitu	231
13.4	Definícia a hodnotenie obezity	231
13.5	Etiopatogenéza obezity	232
13.5.1	Homeostáza energie	233
13.5.1.1	Inzulín	233
13.5.1.2	Cholecystokínin (CCK)	234
13.5.1.3	Neuropeptid Y (NPY)	234
13.5.1.4	Uncoupling proteíny 1-3 (UCP 1-3)	235
13.5.1.5	PPARs receptory (alfa, beta, gama)	235
13.5.1.6	Leptín - hormón tukového tkaniva	236
13.5.1.7	Cytokíny v patogenéze obezity a inzulínovej rezistencie (obr. 13.5 a 13.6)	238
13.5.1.7.1	TNF-alfa	239
13.5.1.7.2	Interleukín 6	240
13.5.1.8	Funkcia ponderostatu	243
13.6	Liečba obezity	246
13.6.1	Význam diétoterapie	246
13.6.2	Význam fyzickej aktivity	247
13.6.3	Zmena životného štýlu-behaviorálna liečba	248
13.6.4	Farmakoterapia obezity	248
13.6.4.1	Fluoxetin a sertralin	248
13.6.4.2	Sibutramin	249
13.6.4.3	Akarbóza	249
13.6.4.4	Orlistat	249
13.6.4.5	Hormón tukového tkaniva - leptín ako liek	250
13.6.4.6	Kombinácie liekov	250
13.6.5	Chirurgická liečba obezity	251
	Literatúra	251
14.	HYPOGLYKÉMIA A NEUROGLYKOPENICKÝ SYNDRÓM	254
	Juraj Hrnčiar	
14.1	Homeostáza glykémie a obrana organizmu proti hypoglykémii	254
14.2	Hypoglykemické stavy	256
14.2.1	Klinický obraz	256
14.2.2	Diagnostika a diferenciálna diagnostika hypoglykémie	257
14.3	Primárny hyperinzulinizmus (nesidióm, inzulínóm)	259
14.3.1	Diagnóza a diferenciálna diagnóza inzulínómu	259
14.3.1.1	Autoimunitný inzulínový syndróm	260
14.3.1.2	Test supresie C-peptidu	260
14.3.1.3	Hladový test	261

14.4	Paraneoplastická hypoglykémia	262
14.5	Hypoglykémia pri systémovej karnitínovej deficiencii	263
14.6	Liečba inzulínómu	263
14.7	Chirurgická liečba endokrinných nádorov pankreasu	265
	Peter Kothaj	
14.7.1	Gastrinóm	265
14.7.2	Inzulínóm	265
14.7.3	Vipóm	265
14.8	Dlhodobé operačné výsledky a liečebné postupy u chirurgicky nevyriešených prípádov nesidiómov	266
	Juraj Hrnčiar	
14.9	Postprandiálne hypoglykémie	266
	Juraj Hrnčiar	
	Literatúra	268
15.	HYPERHOMOCYSTEINÉMIA AKO SAMOSTATNÝ METABOLICKÝ RIZIKOVÝ FAKTOR ATEROGENÉZY	269
	Drahoslav Gábor, Barbara Grandtnerová	
15.1	Metabolizmus homocysteínu	269
15.2	Hyperhomocysteinémia	271
15.3	Vzťah homocysteínu k poškodeniu ciev a aterotrombogenéze	272
15.4	Stanovenie homocysteínu	273
15.5	Niektoré vlastné výsledky	273
	Literatúra	274
16.	ZÁVERY A VŠEOBECNÉ ZÁSADY LIEČENIA HORMÓNMI	276
	Juraj Hrnčiar	
	Literatúra:	287
	ZOZNAM NAJČASTEJŠIE POUŽÍVANÝCH SKRATIEK	288
	ZOZNAM OBRÁZKOV	300
	ZOZNAM GRAFOV	301
	ZOZNAM TABULIEK	301
	REGISTER	303